

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Home Credit Slovakia, a.s.**, IČO: 36 234 176, so sídlom v Piešťanoch, Teplická č. 7434/147, proti žalovanému **P. Z.**, naposledy bývajúcemu v Prešove, t.č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníčkou H. N., zamestnankyňou Okresného súdu Vranov nad Topľou, **o zaplatenie 2.031,04 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 10 C 268/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. marca 2013 sp.zn. 3 Co 100/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 2. mája 2012 č.k. 10 C 268/2011-36 I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní sumu 1.275,44 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,024 % denne od 30. decembra 2009 do zaplatenia, II. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, III. rozhodol o trovách konania. Na základe vykonaného dokazovania súd ustálil skutkový stav tak, že žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 1.400 Eur, z toho došlo k zaplateniu sumy 124,56 Eur. Zmluvný vzťah založený medzi účastníkmi zmluvou o úvere vyhodnotil ako spotrebiteľský. Výšku dohodnutého úroku z omeškania (27,50 % ročne) považoval za neprimerane vysokú a zmluvu v tejto časti s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ,“) za absolútne neplatnú, vzhľadom k tomu, že dohodnutá úroková sadzba prevyšovala mieru podobného úveru v bankách takmer o dvojnásobok. Z týchto dôvodov priznal súd žalobcovi právo na zaplatenie nesplatennej časti istiny a podľa § 517 ods. 2 OZ v spojení s nariadením vlády Slovenskej

republiky č.87/1995 Z.z. úrok z omeškania vo výške 0,024 % denne z dlžnej sumy. Proti výrokom II. a III. podal žalobca odvolanie.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 13. marca 2013 sp.zn. 3 Co 100/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Zhodne so súdom prvého stupňa vzťah účastníkov konania založený zmluvou o úvere kvalifikoval ako spotrebiteľský vzťah a výšku dohodnutých zmluvných úrokov z úveru považoval za neprimerane vysokú a zmluvu v tejto časti za absolútne neplatnú. Vzhľadom k tomu, že žalobca je subjektom poskytujúcim úvery a v tomto slova zmysle je porovnateľný s bankovými inštitúciami, bolo potrebné pri posudzovaní výšky úrokov vychádzať z priemernej úrokovej miery úverov poskytovaných bankami. Uviedol, že je nepochybné, že pokiaľ úroky presahujú priemernú úrokovú mieru poskytovanú bankami v rozhodnom období tak, ako je to v predmetnej veci, nemôžu takéto úroky požívať súdnu ochranu, a to ani s ohľadom na charakter klientov žalobcu a vyššiu mieru rizika s tým spojenú. V ostatnom odkázal odvolací súd na výstižné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré považoval aj v časti trov konania za správne.

Proti uvedeného rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatie možnosti konať videl dovolateľ v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo riadne odôvodnené a je nepreskúmateľné. Odvolaciemu súdu vytýkal, že sa vôbec nezaoberal otázkou aplikácie nariadenia vlády Slovenskej republiky č.238/2008 Z.z. na zmluvu o úvere v prejednávanej veci ale vzal do úvahy výšku úrokov z úverov poskytovaných bankami. Bol toho názoru, že dohodnutá výška odplaty v zmluve o úvere bola v súlade s ustanovením § 1 ods. 1 cit. nariadenia, a preto nebola ani v rozpore s dobrými mravmi ani v rozpore so zákonom. V tejto súvislosti žalobca namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods.2 písm. c/ O.s.p.). Žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), za ktorého koná jeho zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu (výroku rozhodnutia), ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Napadnutý rozsudok nie je ani rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 3 O.s.p.

V ustanovení § 238 ods. 5 O.s.p., ktoré má vo vzťahu k jeho predchádzajúcim odsekmi 1 až 3 povahu špeciálnej úpravy a obsahuje výnimku z nich, je vyjadrený zámer zákona, aby určité rozhodnutia neboli v dovolacom konaní prejednávané. Podľa prvej vety § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné proti rozsudkom vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. V prípadoch, na ktoré

dopadá § 238 ods. 5 O.s.p. je zo zákona vylúčená prípustnosť dovolania, i keby smerovalo proti rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.

Vzhľadom k tomu, že žalobca výslovne napadol len rozhodnutie súdu v časti príslušenstva, výška minimálnej mzdy v čase začatia dovolacieho konania (2. mája 2013) bola 337,70 € (podľa § 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 326/2012 Z.z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy). Odvolací súd teda rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení – príslušenstve neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolateľ vo svojom dovolaní nenamietal vady konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej

skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Z obsahu dovolania vyplýva, že k dovolateľom tvrdenému odňatiu možnosti pred súdom konať (v zmysle znemožnenia realizácie jeho procesných oprávnení) malo dôjsť rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré prehliada významné skutkové okolnosti a spočíva na nesprávnych právnych záveroch; dovolanie tiež naznačuje, že napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený.

So zreteľom na tvrdenia žalobcu sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerá na otázku argumentačnej „udržateľnosti“, napadnutého rozhodnutia z pohľadu odňatia možnosti dovolateľa konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a porušenia práva dovolateľa na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 Dohovoru).

Z ustálenej judikatúry ESJP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd tiež vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Do práva na spravodlivý súdny proces však nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení a preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné či arbitrárne.

Predovšetkým rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o absolútnej neplatnosti dohody o úrokoch zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní a konkrétnym spôsobom sa vyjadril aj k tomu, prečo vyhodnotil dohodnutú úrokovú sadzbu ako absolútne neplatnú (viď str.3 posledné dva odseky a str.4 odôvodnenia napadnutého

rozsudku odvolacieho súdu). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany žalobcu. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné len preto, že nebolo odôvodnené podľa predstáv žalobcu. Ako už bolo vyššie spomenuté súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Prípustným dôvodom dovolania preto ani nemôže byť nesúhlas účastníka s výsledkom sporu v jeho neprospech. Navyše z obsahu dovolacích námietok je zrejmé, že hoci ich dovolateľ subsumoval pod dovolací dôvod v zmysle § 241 ods.2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. (nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia), v skutočnosti nimi namietal právne posúdenie veci odvolacím súdom. Polemika žalobcu o nesprávnosti súdmi vyslovených právnych záverov pre nezohľadnenie právnej argumentácie účastníka konania sama o sebe nie je presvedčivou bázou pre tvrdenia o nedostatku odôvodnenia súdnych rozhodnutí a ich nepreskúmateľnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a že aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Pokiaľ dovolateľ označil ako dôvod podaného dovolania ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., dovolací súd k tomu uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie z 29. júna 2010 sp.zn. 1 Cdo 62/2010, z 29. novembra 2010 sp.zn. 2 Cdo 97/2010, z 9. júna 2011 sp.zn. 3 Cdo 53/2011, z 24. mája 2011 sp.zn. 4 Cdo 68/2011, z 23. júna 2011 sp.zn. 6 Cdo 41/2011).

Keďže prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní vzniklo úspešnému žalovanému právo na náhradu trov konania voči žalobcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu však nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože nepodal návrh na rozhodnutie o priznaní uvedenej náhrady (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. apríla 2015

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová